

Klára Bělohoubková:

KORESPONDENCE V+W I. - III. JAKO TEATROLOGICKÝ PRAMEN

Posudek vedoucího diplomové práce

Kdyby probíhal proces vedení a tvorby diplomových prací pokaždé tak hladce a bezproblémově, jako se mi to stalo u Kláry Bělohoubkové, byl bych jako školitel téměř bez práce. A mohl bych se věnovat při vedení práce výhradně věcem ideovým a koncepčním, a nemusel suplovat náhradní roli jazykového korektora a lektora. Jedna věc mi udělala radost hned na začátku: téma. Autorka si zvolila a následně zpracovala látku, která před teatrology, ale i historiky filmu, obecné kultury i obecných dějin 20.století, včetně historiků renomovaných, řadu let takřkajíc ležela ladem. O Korespondenci V+W toho bylo sice řečeno a napsáno hojně, dočkala se i velmi úspěšné inscenační podoby, ale málokoho napadlo tento trojdílný knižní opus, svého druhu a svého času bestseller, analyzovat, tj. kriticky přečíst a vytěžit jako pramen či jakkoli dílčí sondu k poznání divadla, v tomto případě amerického a českého, z hlediska poválečné divadelní (filmové, televizní) tvorby, způsobu myšlení i životních osudů dvou herců, kteří do svých třiatřiceti let stačili vytvořit jednu z klíčových, dodnes živých kapitol moderního českého divadla. Zatímco Werichova poválečná herecká a autorská tvorba po rozchodu dvojice (zajisté tvorba velmi významná, bohužel však nikoli kontinuální, spíše sporá a přetržitá) zůstává v obecném povědomí a je odborné i laické veřejnosti známa, z větší části byla též analyzována (byť utajené zůstávalo její skutečné společenské pozadí, determinující zákulisí, jež se zasloužilo právě o její přetržitost, a nepublikovaný a neanalyzovaný je i Werichův pokus o literární scénář tzv. Filmfalstaffa, jež autorka českému čtenáři, v textu i v příloze představuje takto poprvé), u poúnorového emigranta Voskovce je situace jiná. O jeho působení a reálném postavení v americkém profesionálním divadle a „šoubyznysu“ (Broadway i Off-Broadway, TV, film) toho dodnes mnoho nevíme, dosavadní soupisy i popisy jeho práce jsou dosud neúplné nebo nepřesné, a ukazuje se, že známe pouze část, ne-li zlomek jeho přebohaté korespondence. Té korespondence, jež byla Voskovcovi spojením s domovem i originálním naplněním jeho jinak vesměs nenaplněných literárních ambicí a dokladem jeho nevšedního slovesného talentu. V tomto směru je Voskovcovo postavení v české kultuře nezastupitelné, srovnatelné snad jen s jakkoli jinak odlišnými solitéry typu Josefa Váchala. Dnes už – mj. I díky Kláře Bělohoubkové – něco víme o Voskovcových velkých divadelních rolích (od Čechovova Ivana Vojnického přes Gajeva, Shawova Caesara až třeba k Dürrenmattovu Einsteinovi ve Fyzicích) a o jejich vysokém hodnocení renomovanými americkými kritiky včele s Walterem Kerrem. Mezery však zůstávají v poznání Voskovcovy kvantitativně bohaté, takřka nepřeborné tvorby televizní a filmové, ačkoli i tady Voskovec kromě nepřeborných epizod, jež bral víc z existenčním než uměleckých důvodů, sehrál i nejednu roli z kategorie důležitých a populárních, v některých případech i hlavních (viz oceněný autobiografický snímek Byl jsem obžalován z poloviny 50.let). K tomu všemu může Korespondence a její teatrologické vytěžení sloužit jako první důkladná sonda, po níž samozřejmě musí přijít další: autorka v tomto směru naštěstí plánuje na Korespondenci navázat dalším základním výzkumem, včetně výzkumu archivního. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.

Prof.PhDr. Vladimír Just CSc.